

Samarbete eller kartell?

Sveriges Offentliga Inköpars årskonferens 2017
den 26 april 2017

Biträdande enhetschef Tove Kockum

Vår vision

”Välfärd genom väl fungerande marknader”

Uppgifter

- » Lagtillämpning och tillsyn i konkurrens- och upphandlingsfrågor
- » Föreslå regeländringar
- » Forskning – kunskapsuppbyggnad
- » Internationellt arbete

Konkurrens

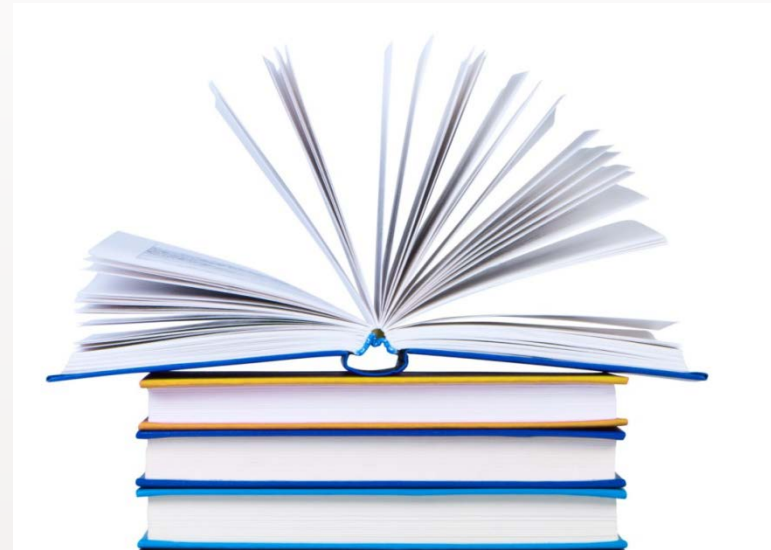

Konkurrenslagen (EUF-fördraget)

» Tre förbud:

1. Konkurrensbegränsande samarbete (karteller)
2. Missbruk av dominerande ställning
3. Konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet

» Prövning av företagskoncentrationer

Sanktioner

- » Åläggande och åtagande (med vite)
- » Konkurrensskadeavgift (böter)
- » Avgiftsföreläggande
- » Näringsförbud
- » Skadestånd
- » Förtroendeskada
- » Uteslutning från offentlig upphandling

Domstolar

Konkurrenslagen:

- » Patent- och marknadsdomstolen
- » Patent- och marknadsöverdomstolen

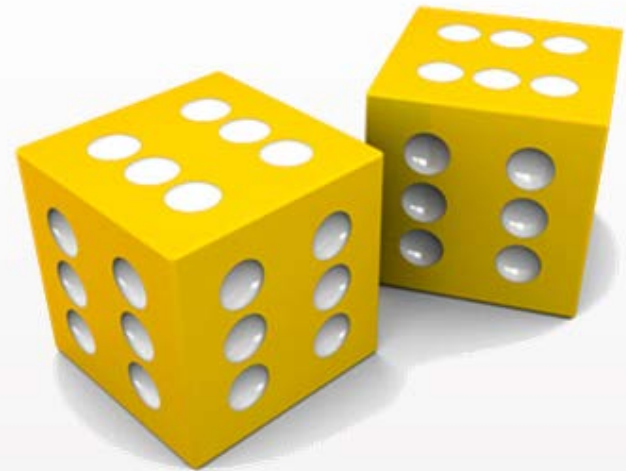
Förbud mot konkurrensbegränsande samarbete – 2 kap 1 § KL

Avtal mellan företag som har till **syfte eller resultat** att hindra, begränsa eller snedvrída konkurrensen på marknaden på ett **märkbart sätt** är förbjudna, om inte annat följer av KL.

Exempel

- » Prissamarbete
- » Begränsningar eller kontroll av t.ex. produktion eller marknader
- » Marknadsuppdelning
- » Diskriminering
- » Kopplingsförbehåll
- » Informationssamarbete

Vad är en kartell?

- » En klassisk konkurrensbegränsning
- » ”Kartell: ett avtal eller ett samordnat förfarande mellan två eller flera konkurrenter som syftar till att samordna deras konkurrensbeteende på marknaden eller påverka de relevanta konkurrensparametrarna”
- » Allvarlig konkurrensbegränsning

Anbudskartell

- » Företag kommer överens i en upphandling, exempelvis om
  - » anbudssumma
  - » konsulterar varandra innan anbud lämnas
  - » avstår från att lämna anbud

Risk för anbudskarteller

- » Vissa marknader ökar risken
- » Få potentiella anbudsgivare
- » Svårt att komma in på marknaden
- » Okomplicerade produkter

Praxis

Asfaltkartellen, Marknadsdomstolen

*”Kärnan i en upphandlingsprocess är att upphandlaren, som svar på sin förfrågan, förväntas få svar från ett antal från varandra **fristående anbudsgivare**. Avsikten är alltså att anbudsgivarna ger in **varsitt anbud som tillkommit utan samarbete med konkurrenter** för att möjliggöra för anbudsgivaren att välja ett så **kostnadseffektivt anbud** som möjligt. I den mån anbudsinlämningen **föregåtts av kontakter mellan konkurrenter förändras konkurrenssituationen i förhållande till vad som annars vore fallet.**”*

När kan anbudssamarbete vara tillåtet?

- » Företagen är inte konkurrenter, inte ens potentiella konkurrenter
- » Företagen saknar kapacitet

Vägledning om samarbete vid upphandling

Välkommen!

Vi på Konkurrensverket vill göra det så enkelt som möjligt för företag att samarbeta och lämna gemensamma anbud när detta är möjligt. I den här vägledningen får du snabbt svar på vad som normalt är tillåtet.

Klicka på någon av frågorna för att börja:

Får vi samarbeta i den här upphandlingen?

Vilken form kan ett samarbete ha?

När får jag använda en konkurrent som underleverantör?

Vilka konsekvenser får ett otillåtet samarbete?

Min fråga står inte här!

Testa dig själv
Vad kan du om
samarbete?

Förebygga anbudskarteller

- » Underlätta för flera anbudsgivare att lämna anbud
- » Se över ska-krav – nödvändiga och proportionerliga?
- » Korta tidsfrister
- » Uppge inte hur många som går vidare
- » Dela upp i delkontrakt
- » Variera förfrågningsunderlaget
- » Krav på att inte företagen haft otillåtna kontakter
- » Undvik lägsta prisupphandlingar och tilldelningskriterier som gynnar nuvarande leverantör
- » Uteslut anbudsgivare som deltagit i anbudskarteller

Kartelljakt högt prioriterat

- » Hur upptäcker vi en kartell?
  - » Tips
  - » Spaning
  - » Eftergift
- » Hur utreder vi en kartell?
  - » Oanmälda besök – ”gryningsräder”
  - » Förhör och ålägganden

Checklista

1. Höga priser?
2. Olika priser?
3. Stora prisskillnader?
4. Lika priser?
5. Bojkott?
6. Få anbud?
7. Lika anbud?
8. Mönster?
9. Underleverantör?
10. Slarviga anbud?
11. Formuleringar?
12. Gemensamt anbud?

Tips och checklista för inköpare och upphandlare

Tycker du att något verkar konstigt med anbuden i din upphandling?

Konkurrensverket har tagit fram en broschyr med en checklista med tolv tecken på att företag kan ha bildat en anbudskartell.

Ladda ner broschyren på www.konkurrensverket.se.

Tipsa Konkurrensverket!

Kontaktuppgifter

Besöksadress

Torsgatan 11

Postadress

Konkurrensverket 103 85 Stockholm

Telefon

08-700 16 00 (be att få bli kopplad till tipsfunktionen)

Fax

08-24 55 43

E-post

tipsa@kkv.se

Tack!

www.konkurrensverket.se

08-700 16 00

Torsgatan 11, Stockholm